

P 51683

3cl 65

1972 MAR 07

1965

JELENTÉS AZ EGYETEMI KÖNYVTÁR 1965. ÉVI MUNKÁJÁRÓL.

Ezévi tervfeladataink közül azokat, amelyek teljesítése nem kívánta meg a Könyvtáron kívül álló tényezők közreműködését, tulnyomó részben ezuttal is teljesítettük. A Művelődésügyi Minisztérium tipusszabályzatának figyelembevételével elkészítettük könyvtárunk szervezeti és ügyrendi szabályzatát és jóváhagyásra a Művelődésügyi Minisztérium Könyvtári osztályához ill. a rektorhoz felterjesztettük. A helyrajzi katalógus szerkesztése és az állományrevízió vonalán az előirányzott munkákat elvégeztük. A feldolgozásban meg rövidítettük az átfutási időt. Az egyetemi hallgatóság részére a tanév elején a Bölcsészettudományi és a Természettudományi Karon tájékoztató előadást tartottunk a könyvtár használatáról. A hálózati reformtervezetet elkészítettük és a rektorhoz felterjesztettük. (Részletes kifejtését ld. a Hálózati központ munka c. pontban) Év-könyveink II. kötete az év elején elhagyta a nyomdát. Az év végére nyomdakész állapotba került a III. kötet is, megjelenése 1966 második negyedére várható. "Az ateizmus és a valláskritika nemzetközi cikkbibliográfiája" c. sorozatunk III. füzeté, "A Budapesti Egyetemi Könyvtár Kiadványai" c. sorozatunknak pedig további 3 füzeté jelent meg. Résztvettünk a "Felsőoktatási Szakirodalmi Tájékoztató" társadalomtudományi sorozatának szerkesztésében. A jénai egyetem "Atheistische Forschungen" c. kiadványában való megjelentetés céljából elkészítettük az 1960-1964-ig Magyarországon megjelent ateista irodalom bibliográfiáját. Tervez felül készült el a római Società Italiana Amici dell'Ungheria kérésére az 1945-1964-ben Magyarországon megjelent magyar filozófiai irodalom bibliográfiája, valamint a neopozitívizmus marxista kritikájának válogatott bibliográfiája. Ez utóbbi megjelentetésére 1966 folyamán kerül sor, az elsőt valószínűleg a Római Egyetem Filozófiai Intézete fogja publikálni. A racionális állományosókkentés elméleti és gyakorlati problémáinak vizsgálata csak kezdeti állapotban van, mivel nem kívánatos, hogy tulságosan elébeugjunk a kérdés országos rendezésének. Az olvasótermi kézikönyvtár állományrevíziójának befejezését és felújításának megtervezését személyzethiány miatt nem tudtuk megvalósítani.

Gazdasági jellegű tervfeladataink egy részének teljesítésére - sajnos - ebben az évben is műszaki kapacitáshiány miatt nem kerülhetett sor. Így elmaradt, illetve a jövő évre húzódik át, a szerzeményi osztályt a raktárakkal összekötő teherlift építése, az új raktári férőhely és az új munkahelyek szerzését szolgáló belső építkezések megindítása, továbbá mikrofílm laboratóriumunk üzembeállítása (ez utóbbi egy modern előhívóberendezés beszerzési nehézségei miatt). Bizonyos előrehaladást értünk el viszont a pinceraktárak nedvességének megszüntetése terén: az Egyetem gazdasági vezetőségével egyetértésben kikértük a Földmérő és Talajvizsgáló Vállalat szakvéleményét, majd ennek alapján a feltalálóval elkészítettük a pinceraktárak elektroosztatikus szigetelésének tervét. A kivitelezés, ill. a szükséges kapacitás biztosítása 1966 évi tervfeladataink közé tartozik.

Csak részben sikerült megvalósítanunk elavult sokszorosító berendezésünk modernizálását: miután a beszerezni tervezett új-típusú gépre nem kaptuk meg a devizakeretet, átmenetileg egy kisebb teljesítményű (Adréma-rendszerű) címnyomógéppel kellett megelégednünk.

Munkaterületenként a Könyvtár 1965. évi működését az alábbi részletes adatok jellemzik:

1. ÁLLOMÁNYGYARAPÍTÁS

A Könyvtár állománygyarapítási főfeladatát az alábbi munkaterületeken látta el:

I. Központi könyvtári munkaterület.

A Könyvtár állományát tervszerű ütemben, az érvényben lévő gyűjtőköri alapelveknek megfelelően gyarapítottuk.

A) A gyarapodás pénzügyi adatai:

a) <u>Forint hitelkeret:</u>	<u>1964</u>	<u>1965</u>
folyóirat		450.000.-
könyv		565.000.-
a rovat egyéb tételein elért megtakarításokból		129.000.-
	1,123.000.-	1,144.000.-

Felhasználás:

folyóirat	545.332.-
könyv	598.603.-
	1,108.486.-
	1,143.935.-

b) Devizakeret:

Keret dft.	220.000	220.000
Felhasználás:	220.375	217.268

c) Az összegyarapodás forintértéke:

Vétel útján ft.:	1,108.486,15	1,143.935,35
Egyéb módon, ft.:	374.049,50	425.138,90
Összesen ft.:	1,482.535,65	1,569.074,25

A forinthitelkerettel kapcsolatban probléma nem merült fel.

A devizakeret kihasználásának mértékét felsőbb szervek zárolási intézkedései magyarázzák.

B) A gyarapodás tételes adatai (kötetben):

a) <u>A gyarapodás módja szerint:</u>	1964	1965
Vétel, előfizetés:	6.383	4.990
Kötelesspéldány, ajándék, juttatás	8.190	9.114
Összesen:	14.573	14.104

A csökkenés oka: a devizaköteles könyv- és folyóiratanyag árdrágulása és az Országos Széchényi Könyvtártól átvett latinnyelvű régi anyag lassabb átfutási ideje.

b) A kiadványok jellege szerint:

Könyv	9.175	7.996
Periodikum	3.572	4.214
Aprónyomtatvány	866	644
Egyéb anyag	960	1.250
	14.573	14.104

c) Tudományszakok szerint:

0 Segédkönyvek	1.849	1.761
1 Filozófia	1.254	1.335
2 Ateizmus, vallástörténet	1.040	1.121
3 Társadalomtudományok	2.061	2.673
4 Nyelvtudomány	551	435
5 Természettudományok	786	831
6 Alkalmazott tudományok	538	468
7 Művészetek	1.223	1.107
8 Irodalomtudomány	3.099	2.070
9 Történelem, földrajz	2.172	2.303
Összesen:	14.573	14.104

d) Nyelvek szerint:

Magyar	6.736	6.085
Orosz	1.042	881
Német	2.490	2.335
Angol	1.427	1.415
Francia	912	1.424
Egyéb	1.966	1.964
Összesen:	14.573	14.104

C) A nemzetközi kiadványcsere adatai:

	Szocialista országokba	Tókés	Együtt
a) <u>Kiküldött anyag:</u>	501		
Darabszám	632	1.214	1.846
Forint becsérték	19.786	37.110	56.896
b) <u>Érkezett anyag</u>			
Darabszám	763	1.923	2.686
Forint becsérték	29.532	87.735	117.267
c) <u>A cseretársak adatai:</u>	1964	1965	
Ország	34	35	
Intézmény	113	121	

A nemzetközi kiadványcsere anyagát részben az Országos Széchényi Könyvtárban hetente történő válogatás útján (elsősorban a szovjet és népi demokratikus kiadványok vonatkozásában), részben pedig az egyetemi és könyvtári kiadványok 200 példányának közvetlen cseréje útján szerezzük meg. Itt jegyezzük meg, hogy 55 cserajánló levelünkre (elsősorban függetlenségüket újonnan elnyert országok területén) mindössze 5 válasz érkezett. A pozitív választ adó intézményekkel a kapcsolatot felvettük.

D) Az 1965 évre megadott tervszámok teljesítése:

	<u>Tervszám</u>	<u>Tényszám</u>
a) Leltározás a helyszámos naplókban	14.000	14.104
b) Leltározatlan gyarapodás	700	716
c) Állományesökkenés	400	175
d) Külföldi rendelések könyv (rendelőlap)	1.700	1.645
periodikum (rendelőlap)	1.200	1.150
e) Érkezett periodikum (db)	22.000	27.455
f) Nemzetközi kiadványcsere Kiküldött (db)	2.500	1.846
Erkezett (db)	2.500	2.686
g) szerelés, szállítás	14.000	14.000

A Könyvtár könyvkötészete az év folyamán az Országos Széchényi Könyvtártól juttatott, fertőzöttnek minősített könyvanyagból 1.085 db-ot fertőtlenített. Ezek feldolgozása folyamatos.

A számlaviasszavezetési munkálatok eredményeként gyakorlatilag befejeződött az 1959-1963. évek feldolgozása; itt csupán néhány tárgyilag indokolt tétel (folyamatos szállítások) vár elintézésre. Az 1964-1965. évekből származó hiányok (56 karton) feldolgozása az év során folyt s átmegy a következő évre.

II ELTE központi könyvtári munkaterület.

(Ld. a "Hálózati központi munka" c. alatt.)

III. Összegyetemi munkaterület.

Az osztály feladata a vidéki tudományegyetemek és tanárképző főiskolák, valamint a budapesti Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola devizakereteinek nyilvántartása, a rendelések továbbítása.

A) <u>A nyilvántartott devizakeret adatai (dft-ben)</u>	1964	1965
Keret	494.000	495.000
Felhasználás	488.274	485.659
Megtakarítás, túllépés	-5.726	-9.341
B) <u>Továbbított könyvrendelések:</u>		
Tervszám	3.500	4.000
Tényszám	4.231	3.519

2. FELDOLGOZÁS

Az osztály zökkenőktől mentesen végezte munkáját, ugyanazok között a keretek között, mint az előző évben. Lemaradás a beszerzés üteme mögött az egész év folyamán nem mutatkozott; valamennyi feldolgozási kategóriában - az egyes műveknél, periodikáknál, folyóiratoknál és az intézeti anyagnál egyaránt - torlódás nélkül került katalogizálásra az újonnan beszerzett anyag. Ebben az évben sikerült tehát fenntartanunk azt az 1949.évi reform segítségével elért állapotot, hogy Könyvtárunknak ömlesztett könyvanyaga egyáltalában nincsen.

Az elvégzett munka részletezett adatai:

	1965 évi tervszámok	1965 évi tényszámok	különbözet o/o-ban
Első példányok darabszáma a futószalagon	12.000	12.272	+2.3
Együttlövő példányok, régi példányok egyidejű rekatalogizálása	1.200	1.057	-11.9
Egyéb rövid úton katalogizált darabok	300	259	-13.7
Folyóiratok kötetszáma	8.300	8.086	-2.6
Egyéb periodikumok kötetszáma	4.800	4.468	-6.9
Központilag katalogizált hálózati anyag, első példányok	2.000	1.642	-17.9
Ugyanaz, együttlövő példányok	100	46	-54.0
Egyetemi jegyzetek	200	285	+42.5
Mikrofilmek	100	61	-39.0
Duplumraktárba helyezett darabok	1.000	395	-60.5
<u>Összesen:</u>	<u>30.000</u>	<u>28.571</u>	<u>-4.8</u>

Az itt felsorolt 10 feldolgozási kategória legtöbbjénél a teljesítmény mennyiségi alakulása független az osztály igyekezetétől, s egyedül a beérkező anyag mennyiségétől függ. Ha ez nem egyezik azzal a mennyiséggel, amelyet a tervben tapasztalati adatok alapján előirányoztunk, akkor tévyszámaink és tervszámaink között szükségszerűen eltérésnek kell mutatkoznia; s ez az eltérés további magyarázatra vagy igazolásra nem szorul. Az osztály ezévi összteljesítményében mutatkozó 4.8%-os lemaradásnak mintegy kétharmad része annak számlájára irandó, hogy ebben az évben ezeknek a befolyásolhatatlan tételeknek az alakulása - eléggé szokatlan módon - egyetlen kivétellel mind lemaradást mutat az előirányzattal szemben.

Nem rajtunk kívül álló körülményektől függ a teljesítmény a futószalagon feldolgozott első példányoknál, a folyóiratoknál és az egyéb periodikumoknál: ezeknél az osztály a kurrens anyag feldolgozása mellett állandóan rekatalogizálást is végez, s így teljesítményét a kurrens gyarapodás mértéke által megszabott határon túl is fokozhatja. A három kategória legfontosabbikánál, a futószalagnál ebben az évben némi túlteljesítményt értünk el a tervvel szemben. A másik két tételnél csekély lemaradás mutatkozik, aminek az az oka, hogy a folyóirat-csoport a könyvköttetésnek a reméltnél jóval kedvezőbb alakulása miatt a kötetítés lebonyolítására az előirányzott időnél aránytalanul többet fordított.

A feldolgozás munkájánál ezévből is nagy gondot fordítottunk katalógusaink tradicionálisan magas színvonalának fenntartására, a munka minőségére. Emellett az átfutási időnek a múlt év végén elhatározott számottevő megrövidítését (az utolsó 5 év folyamán megjelent könyveknek átlagban munkahelyenként legfeljebb 1-2 napra) is sikeresen végrehajtottuk, bár a szakozó csoport személyi nehézségei és a saját osztályunkon az egy-személyes munkafázisokban fellépett kiesések elég sok átmeneti zökkenőt okoztak. Érdemes megemlíteni, hogy a sokszorosító csoportnak az utóbbi években krónikussá vált lemaradását ebben az évben sikerült megszüntetni - ezáltal a csoport már nem visz át restanciát az új tervévből.

A helyrajzi katalógus szerkesztése és az állományrevízió vonalán a munka a tervnek megfelelően haladt. A Ge szak (irodalomtörténet) revíziója lezárult, s a revízió jegyzőkönyve is elkészült. Az Fa szak (filozófia) revíziója érdemben befejeződött, már csak az eredmények utolsó ellenőrzése van hátra. Végül elkészítettük a Ge szak (földrajz, néprajz) helyrajzi katalógusát s elvégeztük a raktári helyzet felmérését is.

3. OLVASÓSZOLGÁLAT

Az előző évekhez hasonlóan közönségforgalmunk az elmúlt esztendőben is tovább növekedett. Ezt a növekedést a beiratkozott olvasók, elsősorban az egyetemi hallgatók és a kutatók számának állandó gyarapodása okozza, jelezve, hogy könyvtárunk fokozódó mértékben tölti be egyetemi könyvtári funkcióját: a felsőfokú oktatás és az egyetemen folyó tudományos kutatás segítségét. (1965-

ben 6.720 személy iratkozott be; ebből: 4.440 egyetemi hallgató, 541 egyetemi oktató és 306 tudományos kutató.)

Kölcsönzési forgalmunk az 1964 évihez viszonyítva erősen emelkedett. (1964-ben 42.692 kölcsönző és 86.318 kölcsönzött könyv; 1965-ben 44.060 kölcsönző és 89.433 kölcsönzött könyv.) Az említett adatokban nem szerepel azoknak a könyveknek a száma, melyeket a kölcsönzők kértek, de valamilyen okból nem kölcsönöztek ki. Ezek száma 1965-ben 4055.

A beiratkozó elsőéves hallgatók rendelkezésére bocsátott új tájékoztató megkönnyítette számukra az eligazodást a Könyvtár szolgáltatásaiban.

A folyóiratolvasó munkájában csupán az okozott némi nehézséget, hogy a raktárátépítések miatt ideiglenesen az alagsori raktárhelyiségekben elhelyezett folyóiratokhoz nehéz volt hozzáférni, s így az ezekre a folyóiratokra irányuló kívánságok csak lassabban voltak kielégíthetők.

Az olvasóteremben változatlanul komoly gondot okozott a férőhelyhiány, amely különösen a vizsgaidőszakban (december-január, május-június) mutatkozott erősen. A bölcsészkar nagy olvasóterem megnyitása egyáltalában nem enyhítette nálunk a zsúfoltságot, mivel ugyanakkora befogadóképességű intézeti olvasóhelyiségek megszüntetésével járt karöltve. Az olvasóteremben használt könyvek statisztikája azt mutatja, hogy az elmúlt évben öröndetesen fokozódott az ideológiai művek iránti érdeklődés.

A forgalom összefoglaló adatai:

	1964-ben		1965-ben	
	látogató	kötet	látogató	kötet
Olvasóterem	60.547	89.032	63.467	95.644
Kölcsönzés	42.692	86.318	44.060	89.433
Folyóiratolvasó	8.074	20.087	12.105	26.893
Tanári kutató	2.314	10.810	2.749	13.886
Összesen:	113.627	206.247	122.381	225.856

A beiratkozott olvasók foglalkozás szerinti megoszlása:

	1964-ben	1965-ben
Egyetemihallgató	4.348	4.440
Egyetemi oktató	546	541
Munkás	468	408
Tudományos kutató	377	306
Író	153	202
Könyvtáros, levéltáros	140	196
Tanár	134	180
Mérnök	107	136
Orvos	85	104
Egyéb	192	207
Összesen:	6.550	6.720

Olvasóink kategóriánkénti megoszlása az olvasóteremben:

	1964-ben	1965-ben
Egyetemi hallgató	56.915	59.250
Dolgozó	3.248	3.839
Egyéb	384	378
Összesen:	60.547	63.467

Az olvasóteremben olvasott művek megoszlása:

a) szakok szerint

0 Segédkönyvek	5.204	6.192
1 Filozófia	3.435	3.808
2 Vallástörténet, ateizmus	133	237
3 Társadalomtudományok	9.289	7.221
3K Marxizmus-leninizmus	6.525	7.326
4 Nyelvtudományok	9.919	10.383
5 Természettudományok	20.183	23.297
6 Műszaki tudományok	2.873	3.184
6I Orvostudomány	11.739	13.640
7 Művészet	1.675	963
8 Irodalomtudomány	13.816	14.730
9 Történelem, földrajz	4.241	4.663
Összesen:	89.032	95.644

b) jelleg szerint

Olvasótermi anyag	44.417	57.176
Könyvtári jegyzet	2.886	2.537
Folyóiratok	72	-
Segédkönyvtári anyag	155	95
Nagyraktári anyag	2.024	2.263
Saját könyv	39.478	33.573
Összesen:	89.032	95.644

Kölcsönzési szolgálatunk különleges ága a könyvtárközi kölcsönzés: ennek forgalmi adatai az alábbiak:

a) Külföldről kaptunk	153 db	157 db
b) Belföldről kaptunk	85 "	91 "
Összesen:	238 db	248 db
c) Külföldre küldtünk	119 db	129 db
d) Belföldre küldtünk	1.052 "	1.201 "
Összesen:	1.171 db	1.330 db

Kölcsönző szolgálatunk a könyvtárközi kölcsönzés által egyrészt tudományos kutatók munkáját, másrészt a levelező hallgatók tanulmányait egyre fokozottabb mértékben segíti elő.

4. KÉZIRAT- ÉS RITKASÁGTÁR

A kézirattár 202 egységgel gyarapodott. Ebből 155 egység gépirásos disszertáció, 47 egység pedig egyéb anyag. Utóbbiak sorában meg kell emlékeznünk - mint különleges egyetemi könyvtári gyűjtőköri beszerzésről - Böhm Károly, Cholnoky Jenő, Kövesligethy Radó és Schlesinger Lajos egyetemi előadásainak jegyzeteiről. Értékes szerzemény ezenkívül Orosz Józsefnek az 1830-as országgyűlésről készített tudósításai és "Diétai Közlöny"-e.

A feldolgozásban súlyponti feladat volt a Szimonidesz anyag rendezése. A tervben 100 köteg feldolgozása szerepelt, ezzel szemben feldolgoztunk 155 köteget és ezzel a teljes anyag rendezése befejezést nyert. Hátra van még csupán a hasonló tartalmu iratokat tartalmazó részek egységesítése és a kötegek végleges beszámozása. Ez a munka 1966 folyamán készül el.

A ritka könyvek gyűjteménye 171 kötettel gyarapodott, de ennek egy része - az elmúlt évekhez hasonlóan - nem új szerzemény, hanem a nagyraktárból átosztott anyag. Az új ösnyomtatványok száma: 1 (Duranti, Guillelmus: Rationale divinorum officum-ának 1481-ben Koberger által készített kiadása egykoru kötésben, kifogástalan állapotban.) Különösen örvendetes a "Régi Magyar Könyvtár" szaporodása: 63 kötet (ebből RMK I.: 13, RMK II.: 18 és RMK III.: 32). Értékesebb darabok: Neubarth magyar nyelvű kalendáriumai 1656-ra és 1685-re (ez utóbbi eddig ismeretlen mű) egy Nagyszombatban 1704-ben nyomott Missae in agenda defunctorum, mely csak Könyvtárunkban van meg, továbbá három darab 4-8 levél terjedelmű 1669-ben Pozsonyban nyomott mű, amelyek unikumok. Ez utóbbiak régóta könyvtárunk állományában vannak, de egy kolligátumban lappangtak. Az egyéb különgyűjtemények ezévi gyarapodása: Vetustissima (1501-1550 közt megjelent művek) 73 kötet; MV (magyar vonatkozású régi nyomtatvány) 14, Metszetszoba: 11, Remota erotica: 4, és Párttörténet: 5 kötet.

A metszetgyűjtemény az év folyamán 609 darabbal szaporodott.

A tervévben megtörtént az MV gyűjtemény revíziója és az RMK gyűjtemény raktárrevíziója is.

A mikrofilmeztetés laboratóriumi nehézségek miatt erősen csökkent. Az állományvédelmi mikrofilmezés átmenetileg szünetelt. Magyarországon nem található 62 mű 78 kötetéről készítettünk a Műszaki Egyetem Könyvtárának laboratóriumában mikrofilmet. Kutatók, intézmények stb. részére 51 alkalommal 3174 kocka mikrofilmet készítettünk. Az Országos Széchényi Könyvtár kb. 50.000 kocka film pozitív másolatának elkészítését végezte el részünkre.

5. TÁJÉKOZTATÓ- ÉS BIBLIOGRÁFIAI SZOLGÁLAT.

Az olvasók tájékoztatása, a katalógushasználattal kapcsolatos tanácsadás, felügyelet, a könyvtárközi kölcsönzés részére a jelzetek kikeresése valamint új szerzeményeinkről tárlók készítése ebben az évben is rendszeresen folyt.

Az év folyamán a következő nagyobb bibliográfiák készültek el:

a) Az ateizmus és valláskritika nemzetközi cikkbibliográfiájának 1962. évi folyama megjelent. Az 1963-as év anyagát szintén nyomdába adtuk, de a nyomda csak 1966-ban fog elkészülni kiadásával.

b) "Az ateista irodalom Magyarországon 1945-1960". Ez a jeleni egyetem "Atheistische Forschungen" c. kiadványban fog megjelenni.

c) "A Felsőoktatási Szakirodalmi Tájékoztató"-nak két fürete készült el és jelent meg könyvtárunk valamint a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem és az Országos Pedagógiai Könyvtár közös kiadványaként.

Terven felül készült el

d) Società Italiana Amici dell'Ungheria felkérésére a "Magyar filozófiai irodalom válogatott bibliográfiája 1945-1965" c. összeállítás

valamint

e) "A neopozitivizmus marxista kritikájának válogatott bibliográfiája 1945-1965". Ezt a bibliográfiát 1966-ban közreadjuk.

Az év végére nyomdakész állapotba került a Könyvtár Év-könyveinek III. kötete. Terjedelme kb. 25 szerzői iv, 15 dolgozónk tanulmányát tartalmazza, megjelenése 1966 második negyedére várható.

Az év folyamán "A Budapesti Egyetemi Könyvtár Kiadványai" c. sorozatunkban öt füzet jelent meg (részletes felsorolásukat ld. a 13. oldalon).

A tanév elején az első éves hallgatók részére előadást tartottunk a Könyvtár használatáról. Ebben tájékoztattuk őket a leg-szükségesebb könyvtári alapismeretekről, katalógusaink használatáról, a segédkönyvtár állományáról stb. A természettudományi és a bölcsészettudományi karon 1-1 előadást tartottunk, a jogtudományi kar hallgatóinak viszont három csoportjából látogatott a könyvtárba, s itt a helyszínen magyaráztuk el nekik a Könyvtár használatát. Az előadások kibővített szövegét átadtuk jegyzet formájában való sok-szorosításra a bölcsészettudományi karnak.

6. HÁLÓZATI KÖZPONTI MUNKA.

Könyvtárügyi jogszabályaink értelmében a Könyvtár az Egyetem könyvtári hálózatának központja. Az e feladatkörből származó feladatokat részben a szerzeményi osztály (könyv- és folyóiratbeszerzés), részben a cimfelvételi osztály (devizaköteles könyvanyag cimfelvételezése, a cimfelvétel sokszorosítása, a központi katalógus vezetése), részben a személyileg a szerzeményi osztályhoz tartozó hálózati módszertani ügyintéző látja el.

A Könyvtár által a Művelődésügyi Minisztérium könyvtári osztálya megbízásából készített hálózati reformtervezetet az Egyetem kari szervei nagy késedelemmel tárgyalták meg: a tervezettel kapcsolatban beérkezett reflexiók általánosságban nem pozitív jellegűek. A kérdés további tisztázása végett tárgyalások vannak folyamatban. A beérkezett válaszokból, valamint más jelenségekből kétségtelen, hogy az Egyetem még mindig nem nyújtja a hálózati központi munkához azt a támogatást, mely nélkül a munka eredményessége elképzelhetetlen.

Ez volt az elsőrendű oka annak, hogy az egyik 1965 évi tervpont (a hálózati szervezeti szabályzat végrehajtási utasítása) megvalósítását ebben az évben nem tartottuk időszerűnek.

A) Az egyetemi devizakeret adatai:

	<u>1964-ben</u>	<u>1965-ben</u>
Keret (dft)	386.000	385.000
Felhasználás (dft)	391.759	386.281

B) Kiküldött rendelések

Könyv (rendelőlap)	1.675	1.364
Folyóirat (rendelőlap)	1.050	1.001

C) Érkezett anyag

Könyv (kötet)	1.928	1.691
Periodikum (db)	18.330	18.607

D) Az 1965 évre megadott tervszámok teljesítése:

	<u>Tervszám</u>	<u>Tényszám</u>
1) Kiküldött rendelések	7	1.364
a) könyv (rendelőlap)	1.750	1.364
b) periodikum (rendelőlap)	12.200	11.635
2) Erkezett anyag		
a) könyv (kötet)	2.200	1.691
b) periodikum (db)	16.600	18.607
3) Ellenőrző látogatás	50	106

7. ALLOMÁNYVÉDELLEM

A könyvkötészet teljesítménye az elmúlt évben a következő volt:

	1964 évi tényszámok	1965 évi tervszámok	1965 évi tényszámok
Bőrkötés	63 db.	60 db.	60 db.
Vásznas kötések			
Ujságméret	91 "	10 "	56 "
Folyóiratméret	196 "	130 "	2223 "
Könyvméret	478 "	5600 "	361 "
Félkeménykötések	488 "	300 "	448 "
Kartonkötések	1067 "	900 "	1150 "
Nagyobb javítások	126 "	250 "	53 "
Kisebb javítások	2773 "	2500 "	2517 "
Restaurálások	60 "	60 "	60 "
Konzerválások	1200 "	1200 "	1266 "
Vegyes szakmunka	294 óra	600 óra	602 óra
Egyéb munka	415 óra	300 óra	422 óra
<u>Összes darabszám:</u>	6543	6010	6194
<u>Összes óraszám:</u>	709	900	1024

A házon kívül köttetett könyvek száma 4.828 félvásznon-kötet volt - ebből 4.027 folyóirat - vagyis csaknem elérte a múlt évi szintet (4.892). Ezt az eredményt kedvezőnek kell mondanunk, tekintettel arra, hogy tervünk összeállításakor még az is bizonytalan volt, hogy sikerülni fog-e a múlt évi eredménynek a felét elérnünk, olyannyira, hogy kénytelenek voltunk a köttetés mértékének a betervezésétől egészen eltekinteni.

8. A KÖNYVTÁR ÉS A DOLGOZÓK PUBLIKÁCIÓI

A) A Könyvtár kiadványai:

Az Egyetemi Könyvtár Évkönyvei. II. 1964. Bp. Tankönyvkiadó. 288 p.

Az Ateizmus és valláskritika nemzetközi cikkbibliográfiája. III. Bp. 1965. Tankönyvkiadó. 172 p.

"A Budapesti Egyetemi Könyvtár Kiadványai" c. sorozatunkban:

22.sz. Kulcsár Zsuzsanna: Eretnekmozgalmak a XI-XIV. században. (Bibliográfia.) Bp., 1964. 336 p.

23.sz. Déri Miklósné: Az Eötvös Loránd Tudományegyetem kémiái tanszékein dolgozó kutatók olvasási és tájékoztatói szokásai és a szakirodalmi tájékoztatás iránti igényei. Bp., 1964. KMK házi soksz. 101 p.

24.sz. Dümmerth Dezső: A budapesti Egyetemi Könyvtár állományának alapjai. Az Antiquissima-gyűjtemény I-II. kollektiója (1586-1605). Bp., 1964. Akad. Kiadó. 20 p. (Könyv.: a Magyar Könyvszemle 1964. évfolyamából.)

25.sz. Déri Miklósné: A devizaigényes könyvbeshozzás alakulása az Eötvös Loránd Tudományegyetem kari és tanszéki könyvtáraiban. Bp., 1965. Tankönyvkiadó. 20 p.

26.sz. Dezső László: A kárpátaljai hivatalos írásbeliség emlékei. Bp., 1965. Tempo.K.Sz. 111 p.

B) A Könyvtár dolgozóinak publikációi.

A Könyvtár 12 dolgozójának összesen 45 könyve, tanulmánya és recenziója jelent meg az év folyamán. Részletes felsorolásuk az 1965-66 évi Egyetemi Értesítőben fog megjelenni.

A Könyvtár dolgozói közül tizenhatan heti 1 napi kutatóidő-kedvezményben részesültek.

9. KAPCSOLATOK, EGYÜTTMUKÖDÉS.

Mátrai László résztvett az Institut International de Philosophie április elején Jeruzsálemben rendezett évi közgyűlésén, valamint decemberben a pozsonyi Academia Istropolitana jubileumi ünnepségei alkalmával Szmolenicén rendezett tudományos konferencián, amelyen "Az olasz reneszánsz filozófia hanyatlása a Tridenti zsinat után" címmel előadást tartott.

Könyvtárunk dolgozói közül a Műv. Minisztérium kiküldetésében rövid tanulmányut keretében dr. Szikszay Dénes tud. munkatárs a Szovjetunióban (Moszkva és Leninigrád) tanulmányozta a tudományos könyvtárak munkáját.

A jénai Friedrich Schiller Egyetem Tudományos Ateizmus tanszékével 1964 decemberében kötött együttműködési egyezmény keretében összeállítottuk és sajtó alá rendeztük az 1960-1964-ig Magyarországon megjelent ateista irodalom bibliográfiáját a jénai egyetem "Atheistische Forschungen" c. kiadványában való közzététel céljából.

Az év folyamán könyvtárunkat a következő külföldi professzorok, tudományos kutatók és könyvtárosok keresték fel: R.J. Peace, a British Council munkatársa; Prof. G. Contini, a firenzei egyetem professzora; S. Friedman, az Unesco társadalomtudományi osztályának a vezetője; G. Fröschner filozófus aspiráns; Prof. C. Ciopraga, a iasi-i egyetem román irodalomtörténeti tanszékének vezetője; S. Kirschke, a jénai egyetem tud. ateizmus tanszékének adjunktusa; R.J. Fulford, a londoni British Museum könyvtárosa; K.S. Wenkerl, a lipcsei Deutsche Bücherei osztályvezetője; E. Kanvas, a helsinki-i egyetemi könyvtár munkatársa; L. Huyant, a párizsi Bibliothèque Nationale könyvtárosa; K. Kohensky, a melbourni egyetemi könyvtár igazgatója; L. Stefanska, a krakkói egyetemi könyvtár munkatársa; E. Kellner, a Paulus Gesellschaft főtítkára; dr. F. Boheš és L. Juch, csehszlovák történészek; dr. K. Ratkoš, a pozsonyi egyetem rektora; Csaplovics János a pozsonyi egyetemi könyvtár tud. munkatársa; P. Czartoryski, a krakkói egyetem docense; Dr. J. Dietze, a hallei egyetemi könyvtár igazgatója; K. Walther, a hallei egyetemi könyvtár munkatársa; Prof. L. Bodi, a Monash University (Australia) professzora; Curbić, a belgrádi Tudományos Akadémia könyvtárának az igazgatója; Prof. A. Citeau, a párizsi Sorbonne professzora; J. Bérrenger, tanársegéd a párizsi Sorbonne egyetemen; P. Paul, a berlini Egyetemi Könyvtár csoportvezetője; H. Beck, a lipcsei Egyetemi Könyvtár osztályvezetője; B. Gobbi, a Società Amici dell'Ungheria Roma titkára; H. Walther, a lipcsei Deutsche Bücherei közönségszolgálati osztályának a vezetője; T. L. Posztremova, a Lenin Könyvtár titkárságának a vezetője; S. Mitisević, a belgrádi Egyetemi Könyvtár osztályvezetője; V. Mrávek, a libereci (Csehszlovákia) népkönyvtár igazgatója.

Mátrai László a Magyar Tudományos Akadémia II. osztályának osztálytitkára, több akadémiai bizottság elnöke és tagja, a párizsi Institut International de Philosophie tagja, a Magyar Könyvtárosok Egyesületének az elnöke, a Világosság c. ateista folyóirat főszerkesztője. A Könyvtár dolgozói közül az Országos Könyvtárügyi és Dokumentációs Tanács és a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtörténeti és Bibliográfiai Munkabizottsága, valamint ezek albizottságainak a munkájában a következők vettek részt: Mátrai László, Dománovszky Ákos, Tóth András, Pálvölgyi Endre, Keresztényi József. Tóth András résztvett a könyvexportot ellenőrző különbizottság, valamint a szakszervezetközi könyvtári bizottság munkájában. Mátrai László az egyetemi, Tóth András a muzeumi és egyházi könyvtárak, valamint az Egyetemi Levéltár szakfelügyeletét látta el a Műv. Min., illetőleg a Rektor megbízásából.

10. SZEMÉLYZETI KÉRDÉSEK.

Személyzeti téren az év folyamán az alábbi változások történtek:

a) Eltávozott: Granasztói György könyvtáros (áthelyezés Kulturkapcsolatok Int. III.1.)

Szalatnai Rezső osztályvezető h. (nyugdíjazás X.1.)

Zsikla Gézné takarítónő (rokkantsági nyugdíjba helyezés VIII.1.)

b) Új alkalmazások: Debitzky Istvánné kézbesítő (I.1.)
Szalay Kálmánné főkönyvtáros (III.1.)
Simon József könyvtáros (VII.1.)
Ritter Ödönné könyvtáros (IX.1.)
Szabó Károlyné takarítónő (XI.1.)

A Könyvtár állandó és időszakos alkalmazottainak létszáma:

	1964-ben	1965-ben
I. Vezetés, titkárság (igazgató, helyettese, titkárság, gazdasági csoport, kisegítők)	12.5	12.5
II. Szerzeményi osztály	11	11
III. Feldolgozó osztály (szakozás, címléírás, revízió, sokszorosítás, könyvkötészet)	28	28
IV. Közönségszolgálat (kölesző, olvasóterem, folyóíratár, raktár)	19	19
V. Tudományos osztály (tájékoztató szolgálat, kutatóterem, bibliográfiai csoport, mikrofilmtár)	8.5	8.5
	<u>79</u>	<u>79</u>

Az engedélyezett létszám 82 fő, ebből a minisztérium 3 állást betöltési tilalom alá vett.

Az egy főre jutó alapfizetés alakulása:

1964-ben	1.983.-Ft
1965-ben	2.040.-Ft

Az év folyamán 7 dolgozónk béremelésben, 6 dolgozónk pedig előléptetésben részesült. Jutalmat 42 dolgozónk kapott 20.300.-Ft. értékben, segélyt pedig 25 dolgozónk 6.700.-Ft. értékben.

A Művelődésügyi Miniszter augusztus 20.-án több évtizedes jó munkájuk alapján dr. Donáth Regina és dr. Vértessy Miklós osztályvezetőknek a "Szocialista Kulturáért" kitüntető jelvényt; Kiss József raktárvezetőnek és Tóth Józsefnek a könyvkötőüzem h. vezetőjének "Miniszteri díjszerű" oklevelet adományozott.

11. IDEOLÓGIAI OKTATÁS ÉS SZAKMAI TOVÁBBKÉPZÉS.

Az ideológiai oktatás keretében párttagok és pártonkívüliek részére "Az elidegenedés kérdései a marxista világnézetben" címmel Mátrai László konferenciát vezetett, mely érdeklődést és termékeny vitát váltott ki. Résztvettek dolgozónk továbbá az ELTE Pártszervezete által rendezett "A természettudományok világnézeti kérdései" c. előadássorozaton.

A szakmai továbbképzés keretében Szikszay Dénes beszámolót tartott a Szovjetunióban tett tanulmányutjáról. A szakszervezet kezdeményezésére kezdő angol tanfolyam indult szeptemberben heti 1 órában 9 dolgozónk részvételével.

Sziklai Imréné kiegészítő orosz nyelvtanári képzésben, Köves István a szegedi egyetem levelező tagozatán magyar tanári, Sándor Ernő pedig az ELTE esti tagozatán könyvtár-magyar szakos képzésben vett részt.

12. KÖLTSÉGVETÉS.

	1964-ben	1965-ben
<u>A Könyvtár költségvetése</u>	5,198.000.-Ft	4,994.000.-Ft
<u>Ebből kiadások:</u>		
az állományba tartozók béralapjára	2,143.541.-Ft	2,174.854.-Ft
az állományonkívüliek béralapjára	74.235.-Ft	84.281.-Ft
egyéb személyi kiadásokra	92.880.-Ft	100.093.-Ft
állománygyarapításra	1,108.486.-Ft	1,143.935.-Ft
egyéb kiadásokra	1,727.375.-Ft	1,425.450.-Ft
	5,146.518.-Ft	4,928.613.-Ft

A gazdálkodás általános ismertetése:

A költségvetési kiadások összegének takarékos előirányzása miatt arra törekedtünk, hogy a rendelkezésre bocsájtott kereteket olyan gazdaságosan használjuk fel, hogy tervszerű megtakarítások révén lehetőséget teremtsünk olyan feladatok megoldására, amelyeket

egyébként a megállapított költségvetési irányzat nem biztosított. Ilyen megtakarítások révén sikerült a könyvek és folyóiratok beszerzésének, továbbá azok köttetésének a mértékét az előirányzattal szemben megemelni.

A könyv- és folyóiratbeszerzési kiadások csökkentésének érdekében előmunkálatokat végeztünk a nemzetközi kiadványcsere hatékonyságának növelésére. A könyvtári állomány gyarapításának ezt a módját a jövőben fokozni kívánjuk.

A gazdálkodás során a pénzügyi fegyelmet sértő eset nem fordult elő. A társadalmi tulajdon védelmére fokozott gondot fordítottunk, ennek eredménye az, hogy az évvégi leltározás során eltérés nem mutatkozott.

Az egyéni anyagi felelősségre vonatkozó szabályzattervezetet elkészítettük és azt jóváhagyásra az egyetem rektora elé terjesztettük

Budapest, 1966. március 15.

dr. Mátrai László
igazgató